

Трето и четвърто следцъфтежно пръскане при кайсия, праскова и бадем

Автор(и): Кирил Кръстев, агроном

Дата: 21.05.2022 *Брой:* 5/2022

Кайсията, прасковата и бадемът по това време на месеца са във фаза растеж на плодовете. Поради благоприятните метеорологични условия – висока влажност, температури над климатичните норми и чести дъждове през май, опасността от повтарящи се заразявания с гъбни и бактериални болести е голяма. Затова е необходимо третиранията да продължат, за да не се провали плодвата реколта.

Продължава вредната дейност на прасковения клонков молец (анарзия) и източния плодов червей, които имат повече от едно поколение годишно.

Трето следцъфтежно пръскане се провежда 10-12 дни след второто – при кайсия и праскова и 12-14 дни при бадем. Насочено е при кайсия срещу сачмянка, кафяво гниене, брашнеста мана, гномониоза, анарзия и източен плодов червей. При праскова – срещу сачмянка, кафяво гниене, струпяване, брашнеста мана, анарзия и източен плодов червей. При бадем – срещу сачмянка, струпяване, церкоспороза, брашнеста мана, бадемова листна оса и бадемов семеяд.

Четвърто пръскане се провежда 10-12 дни след третото – при кайсия и праскова и 10-14 дни при бадем. Насочено е срещу източен плодов червей – при кайсия и праскова и срещу същите болести и неприятели, както при третото – при бадем.

Късно кафяво гниене

Причинителят е гъба. Признаците на заболяването са еднакви с тези на ранно кафяво гниене, с тази разликата, че плодоношенията са по-едри и имат охреножълт цвят. Презимува като мицел в мумифицираните плодове и заразените клонки. Развива се по плодовете от оформянето на завръзките до консумирането им, тъй като конидиите на гъбата изискват по-висока температура (най-благоприятни условия за заразяване се създават при температура 25⁰C) за образуването си напролет. Затова тя се развива по-активно през лятото.

Гномониоза

Гъбата причинява масово напетняване на листата, пригор и преждевременен листопад в години с продължителни превалявания през пролетно-летния период. През първите фази от развитието на болестта диагностицирането ѝ е трудно поради неспецифичната реакция.

По листата се образуват неясно очертани хлоротични петна, с бавно разрастваща се некроза откъм центъра, подобно на бактериозите. В по-късните фази гномониозата може да бъде разграничена по големите размери на петната (1-3 cm), сравнително тъмния ръждивокафяв цвят на некротиралите участъци и наличието на множество жълтеникаво-кафяви пикнидии от долната страна, което придава фино-грапав вид на засегнатата повърхност.

Причинителят се запазва в опадалите заразени листа. В тях през зимно-пролетния период той образува перитеции. Те са свободни, единични, потопени в тъканта. Перитециите съдържат узрели аскоспори в период от 30 до 90 дни, т.е. до края на юни. Разсейването на аскоспорите и заразяването с тях става в продължителен период от време.

Бадемов семеяд

Неприятелят е разпространен навсякъде, където се отглежда бадем и е икономически най-важният вредител по тази култура. Бадемовият семеяд е монофаг. Вреди ларвата, която се храни с ядката на бадемовия плод.

Неприятелят има едно поколение годишно и зимува като напълно изхранена ларва в повредените от нея плодове, които изсъхват и остават на дърветата. Какавидира през втората половина на март – началото на април в червивите бадемови плодове при средна дневна температура над 10-12 °С. Какавидният стадий продължава от 16 до 20 дни. Имагиниралите възрастни насекоми в продължение на 3-6 дни прогризват в твърдата черупка изходен отвор. След около 20-26 дни от прецъфтяването на бадемите, излизат семеядните оси. Когато температурата се понижи под 13 °С, осите не летят, а стоят неподвижни по плодовете и по листата.

Възрастното насекомо е полово зряло веднага след излитането. Женските живеят от 8 до 10 дни, а мъжките – от 4 до 7 дни. То може да се размножава и развива от неоплодени яйцеклетки. Летежът съвпада със следцъфтежния период по време на образуване на зелените плодове.

Женската снася по едно яйце във воднистата тъкан на ядката, като пробива с яйцеполагалото зелените и още незатвърдени бадемови плодове. Една женска снася около 58 яйца. След 24-30 дни се излюпват ларвите, които се хранят с ядките на плода, без да засегнат семенната обвивка. Изхранват се напълно за 28-47 дни, след което остават в повредените плодове до пролетта, когато какавидират.

Разбира се, че плодовете са повредени, чак когато ларвата изяде значителна част от съдържанието на ядката. Тогава околоплодникът на плодовете престава да нараства, леко пожълтява и прилепва към костилката. Повредените плодове не окапват, почерняват през зимата и отдалеч се забелязват по дърветата. След излитането на осата по тях лесно се вижда изходният отвор, който има диаметър от 1 до 1,5 мм.

Борба срещу болести и неприятели

Срещу сачмянка, кафяво гниене и струпяване може да използвате фунгицид на база каптан - Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка), Мерпан 80 ВГ (225 г/дка), Скаб 80 ВГ (180-210 г/дка);

Срещу гномониоза – някой от препаратите – Делан 700 ВДГ (50 г/дка), Сигнум (30 г/дка), Карамат 2,5 ЕВ (300 мл/дка);

Срещу брашнеста мана – препарат на база сяра - Сяра ВГ (600 г/дка), Солфо 80 ВГ (750 г/дка) или Дифкор 250 СК (20 мл/дка);

Срещу церкоспороза може да използвате Капър Кий (240-300 г/дка) или друг препарат на база меден оксихлорид. Топсин М 70 ВДГ е най-ефикасен срещу церкоспороза, но вече е спрян за продажба. Ако все пак намерите, използвайте него.

От препаратите, одобрени за биологично производство може да използвате Купрантол Дуо (400 г/дка) срещу бактериална сачмянка и Курацио (1,6 л/дка) срещу гъбните заболявания.

Срещу прасковен клонков молец и източен плодов червей - инсектицид с активна база делтаметрин – Дека ЕК (30-50 мл/дка), Децис 100 ЕК (7,5 -12,5 мл/дка), Делмур (50 мл/дка), Метеор (0,06 - 0,09%);

Праг на икономическа вредност при прасковен клонков молец - 3 % повредени леторасти и плодове на дърво; при източен плодов червей – 3 % повредени леторасти и плодове

Срещу бадемов семеяд и бадемова листна оса – отново препарат с база делтаметрин в същите концентрации;

Одобрени за биологично производство препарати, които може да използвате срещу споменатите насекоми са - фитоинсектицид на база пиретрини – Пирегард, Крисант ЕК (75 мл/дка) или на база азадирахтин – Ним Азал Т/С, Ойкос (0,3 г/дка). Срещу прасковен клонков молец може да използвате също Синеис 480 СК (20 г/дка), Рапакс (100-200 мл/дка), а срещу източен плодов червей - Рапакс (100-200 мл/дка), Мадекс Твин (10 мл/дка).